

FAMAGASINET

Vi ser ind i en lang lavkonjunktur

Det er alvorlige tider i den finansielle sektor

s 2

Køreplan for forhandlingerne

Sidste aftalte forhandlingsdage i februar

s 8

Beskæftigelsen falder i Norden

Stadig flest finansansatte i Danmark

s 3

Finanssektoren er lønførende

De finansansatte har haft markant højere lønstigninger end andre

s 9

UDGIVELSE, TRYK OG EKSPEDITION: FA

OKTOBER 2011

KONTAKT: FA@FANET.DK

ISSN 09088679

NR.4

Vi ser ind i en lang lavkonjunktur

Den globale finanskrisen og den efterfølgende gældskrise har de senere år hørt til dagens uorden i den finansielle sektor. Mange virksomheder har måttet kaste håndklædet i ringen, og de overlevende oplever i dag pres på både indtjening og omkostninger.

Samtidig står vi i en situation, hvor den økonomiske vækst næsten er gået i stå i hele den vestlige verden. De finansielle virksomheder ser ind i en lavkonjunktur, som ingen tør gætte på, hvornår hører op. Men det mest sandsynlige er, at vi kommer til at se meget langt for at få øje på afslutningen.

For at de danske finansielle virksomheder kan slippe helskindet igennem de magre år, der venter, er det nødvendigt, at trimme virksomhederne hele kompasset rundt. Også når det gælder lønomkostningerne.

En række pengeinstitutter, store som små, har i efteråret annonceret mærkbare reduktioner blandt deres medarbejdere. De mange afskedigelser er udtryk for, at bankerne og sparekasserne ser med stor alvor på omkostningerne. Men pengeinstitutterne kan ikke alene afskedige sig ud af problemerne.

I de kommende mange år er den finansielle sektor derfor nødt til at sikre en reduktion af de samlede lønomkostninger. Lykkes det ikke, tør jeg slet ikke tænke på det alternativ, der tegner sig i form af yderligere nedlæggelse af stillinger, endnu flere afskedigelser og udflytning af arbejdspladser til udlandet.

For ikke så længe siden fik vi tal for lønudviklingen frem til og med 2. kvartal 2011. Det er tankevækkende læsning. Vi kan af tallene se, at medarbejderne i den finansielle sektor siden 2008 har haft markant højere lønstigninger end det øvrige private arbejdsmarked, ja i visse perioder dobbelt så høje lønstigninger. Det holder selvfølgelig ikke.

Enhver med fornuften og ansvarligheden i behold kan sige sig selv, at den slags lønstigninger ikke giver mening i en branche, hvor forretningsomfanget skrumper, hvor tabene er store på grund af den økonomiske krise, og hvor indtjeningen på driften er i bund.

Det står desværre ikke til diskussion, at det er nye og alvorlige tider i den finansielle sektor. Indtil nu har det været aktionærerne og kunderne, som har måttet holde for, og sådan vil det også være i de kommende år. Derfor er det vigtigt, at både ledelse og medarbejdere er bevidste om situationens alvor, og vi udviser ansvar ved at agere ud fra de faktiske forhold, når vi sætter os til forhandlingsbordene.

Steen A. Rasmussen

Foto: Lars H. Knudsen

Beskæftigelsen falder i Norden

Af Anne Mette Skousen, ams@fanet.dk

Allerede i 2010 begyndte de nordiske pengeinstitutter at reducere antallet af ansatte. Reduktionen var størst i Danmark, som dog fortsat har markant flest ansatte i finanssektoren

FAKTA

Nordisk Bank Statistik udarbejdes i samarbejde mellem de nordiske arbejdsgiverforeninger på finansområdet. Statistikken belyser bankstrukturen, medarbejder- og lønstigning samt øvrig arbejdsmarkedsstatistik som fx arbejdsløshed og arbejdstid.

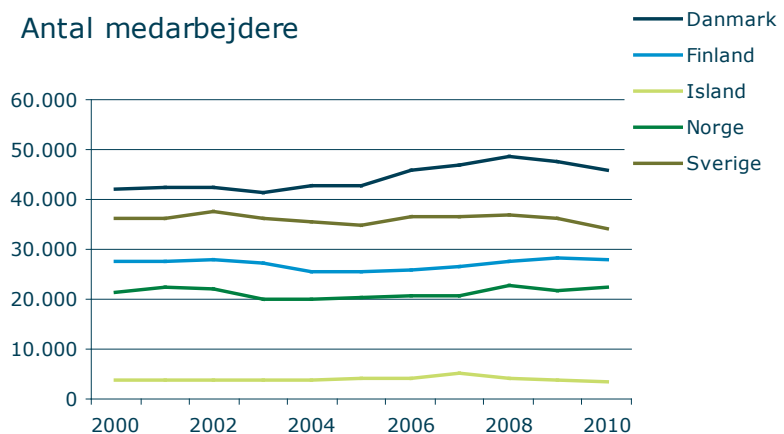
Over 3.000 ansatte i den nordiske finanssektor sagde farvel til deres job i 2010, viser den nye Nordisk Bank Statistik, som netop er offentliggjort. Over halvdelen af afgangens fandt sted i Danmark, hvor sektoren blev reduceret med knap 1700 medarbejdere.

Der er dog ikke tilbagegang i alle lande. Nordmændene fik således 700 flere ansatte og i Finland var tilbagegangen på beskedne 300. Størst tilbagegang fandt sted i Sverige, hvor 1.758 forlod deres job.

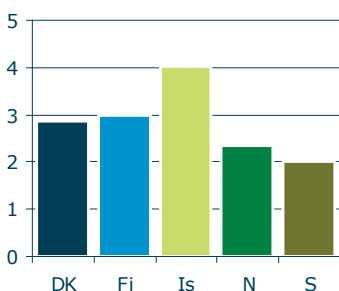
Fortsat flest medarbejdere i Danmark

Danmark er fortsat det land i Norden, der markant har flest ansatte i den finansielle sektor. Statistikken viser, at der ved udgangen af 2010 var godt 46.000 beskæftigede i den danske pengeinstitutsektor. Det er betydelig flere end i fx Sverige, som havde godt 34.000 ansatte.

Antal medarbejdere

Antal filialer pr. 10.000 indbyggere

Kilde: Nordisk Bank Statistik 2010

Statistikken viser også, at antallet af filialer i Danmark i 2010 blev reduceret med godt 160, svarende til knap ti procent. Tilsvarende reduktioner har ikke fundet sted i de øvrige nordiske lande. Danmark har fortsat et meget højt antal filialer i forhold til antallet af indbyggere, ikke mindst hvis man sammenligner med Sverige og Norge.

Det danske uddannelsesniveau er til gengæld lavt i nordisk sammenhæng. Kun hver femte medarbejder i den danske finanssektor har en lang eller mellemlang videregående uddannelse. I alle de øvrige nordiske lande er den andel omkring dobbelt så høj. Det skyldes især den danske tradition med at ansætte elever, som tilhører uddannelseskategorien "gymnasium og kort videregående uddannelse".

Finanssektoren sikrer de ansatte bedre

Af Fleming Friis Larsen, flemingfl@fanet.dk

De ansatte i finanssektoren har på en lang række sociale områder bedre vilkår end andre funktionærgrupper

Et stort antal finansielle virksomheder har annonceret omfattende personale-reduktioner. Det sker også i andre brancher. Det er en alvorlig udvikling for de ansatte, der bliver ramt. Men på en række områder er finansansatte bedre stillet end mange medarbejdere i andre brancher på arbejdsmarkedet. De bedre vilkår er en direkte følge af de nuværende overenskomster.

Alle finansansatte over 40 år, som har været ubrudt ansat i 12 år, har fx mulighed for at få en fratrædelsesgodtgørelse på mellem en og seks måneders ekstra løn udover funktionærlovens regler.

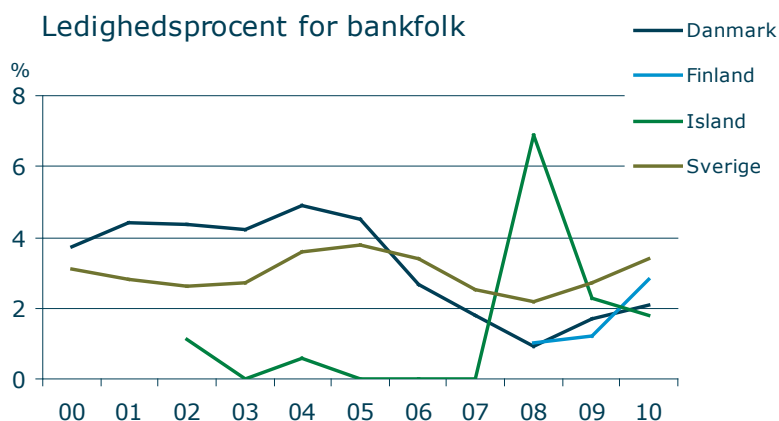
Finansansatte har mere frihed end andre

Omsorgs- og børnesygedage: Fem omsorgsdage om året. Ansatte med mindreårige børn har ret til to børnesygedage. Lignende bestemmelser findes også i HK's overenskomster, men ikke i samme omfang og udstrækning. Længere barsel med løn: Fuld løn i 30 uger for kvinder, for mænd 16 uger. På HK's område har kvinder ret til 18 uger med fuld løn efter ni måneders anciennitet, mænd to uger med fuld løn. Ferietillæg: 3,25 procent. I HK's overenskomster ligger tillæggene på mellem en og halvanden procent.

Finansfolk får hurtigere nyt job

Den lokale ledelse og de lokale tillidsrepræsentanter drøfter ekstra tiltag, når der skal afskediges mange ansatte. Det medfører ofte outplacementforløb eller uddannelse for at give de afskedigede bedre mulighed for at komme i job igen. Det afspejles i ledighedsprocenten.

En undersøgelse fra Finansforbundet fra august i år viser, at over halvdelen af de afskedigede hurtigt fandt job enten i sektoren eller uden for finanssektoren. Ledigheden blandt Finansforbundets medlemmer er på omkring to procent.

Kilde: Nordisk Bank Statistik 2010.

Data for Island fra 2002 og for Finland fra 2008

Nye politiske begrænsninger truer væksten

Af Kirsten Lemming-Christensen, klc@fanet.dk

Selvom bankskatten på 2 mia. kr. er taget af bordet, sender det nye regeringsgrundlag stadig mørke skyer ind over den finansielle sektor i Danmark

Den nye S-R-SF-regering offentliggjorde den 3. oktober sit regeringsgrundlag "Et Danmark, der står sammen". I modsætning til hvad S og SF gik til valg på, indeholder regeringsgrundlaget ikke nogle planer om ny beskatning af den finansielle sektor på 2 mia. kr. Det betyder imidlertid langt fra, at regeringen har fredet finanssektoren. "Et Danmark, der står sammen" indeholder adskillige initiativer, der vil belaste den danske finanssektor betydeligt.

Loft over pensionsfradrag og afskaffelse af fradrag for sundhedsforsikring

Af regeringsgrundlaget fremgår det, at regeringen vil forhøje statens indtægter med 5 mia. kr. – bl.a. ved at afskaffe fradraget på sundhedsforsikring og begrænse fradraget for store pensionsindbetalinger.

Begge disse tiltag vil være med til at begrænse vigtige forretningsområder for forsikrings- og pensionsbranchen. Det kan også få betydelige samfundsøkonomiske konsekvenser, fordi man risikerer, at de offentlige behandlingstilbud belastes yderligere, og at danskerne vil spare mindre op til pension i fremtiden.

Strammere regulering i Danmark...

"Et Danmark, der står sammen" indeholder også en hensigtserklæring om at udarbejde en lov om finansiel rådgivning, der skal sikre kunderne mod dårlig rådgivning. Det er ikke nærmere specificeret, hvad en sådan lov skal indebære, men hvis den stiller større krav til dokumentation, uddannelse, certificering eller lignende i forhold til, hvad der allerede gælder, kan det ikke undgå at blive en økonomisk og administrativ belastning for de danske pengeinstitutter.

Pengeinstitutterne i Danmark er allerede underlagt en ny certificeringsordning, der dels stiller krav om forretningsgange for systematiske uddannelsesforløb for ansatte, der yder rådgivning om grønne og gule investeringsprodukter, dels stiller krav om, at de personer, der rådgiver om røde produkter, skal bestå en test før de må rådgive. Det burde være nok.

... og internationalt

Endelig indeholder regeringsgrundlaget også en målsætning om, at "regeringen vil gå forrest i EU i kampen for indførelse af en global skat på finansielle transaktioner og vil presse på for en stærkere og klogere international regulering af finanssektoren for at forhindre flere finanskriser."

Hvis der kommer nye skatter og yderligere regulering til, vil det trods alt være bedre, at det sker globalt og under international koordinering. Alt andet vil – udover at være økonomisk belastende for sektoren – også være konkurrenceforvridende.

Køreplanen for forhandlingerne er klar

Af Mariane Dissing, mdi@fanet.dk

Om mindre end en måned mødes de første tekniske arbejdsgrupper for at vurdere overenskomstkravene

Om cirka seks måneder, 31. marts 2012, udløber overenskomsterne på finansområdet, og køreplanen for forhandlingerne med DFL og Finansforbundet er nu fastlagt. De vigtigste datoer er:

24. oktober

FA udveksler krav med DFL og Finansforbundet. Sædvanligvis møder forbundene med omkring 200 krav, mens FA har en del færre.

27. oktober

Det første møde i de tekniske arbejdsgrupper går i gang. Der er aftalt fem grupper med Finansforbundet og indtil videre en gruppe med DFL. Grupperne får bl.a. til opgave at beregne, hvor meget de enkelte krav koster. Der er på nuværende tidspunkt planlagt 19 møder i grupperne, og det sidste holdes 16. december. På arbejdsgiversiden deltager personalechefer fra medlemsvirksomhederne og sekretariatsmedarbejdere fra FA.

14. december

Overenskomstforhandlingerne med DFL indledes.

11. januar

Overenskomstforhandlingerne med Finansforbundet indledes.

3. februar

Sidste aftalte forhandlingsdag med Finansforbundet. Der er dog muligheder for at aftale en senere afslutning undervejs.

7. februar

Sidste aftalte forhandlingsdag med DFL. Også her er der mulighed for at aftale en senere deadline.

Bliver parterne ikke enige, kan forhandlingerne fortsætte i Forligsinstitutionen. Er der fortsat ikke opnået et resultat, kan der blive konflikt.

Forhandlerne

Der er nedsat to forhandlingsudvalg, som varetager forhandlingerne med henholdsvis Finansforbundet og DFL.

FA's forhandlingsudvalg overfor Finansforbundet:

- Anders Jensen, Nordea, formand
- Helle Havgaard, Danske Bank, næstformand
- Leif F. Larsen, Jyske Bank, bestyrelsesmedlem
- Peter V. Christensen, bestyrelsesmedlem

FA's forhandlingsudvalg overfor DFL:

- Anders Jensen, Nordea, formand
- Lars Bonde, Tryg, bestyrelsesmedlem

I FA's forhandlingsdelegation indgår desuden FA's direktør Steen A. Rasmussen og underdirektør Mariane Dissing.

Klargøring til konflikt

Af Hans Jørgen Steffensen, hjs@fanet.dk

Lokale ledelser og tillidsfolk er gået i gang med at aftale, hvilke arbejdsopgaver og medarbejdere, der skal fortsætte, hvis overenskomstforhandlingerne ender i konflikt på finansområdet

Finanssektorens brancheorganisationer og FA har nu startet de konfliktforberedelser, der foregår parallelt med overenskomstforhandlingerne.

FA tager sig af alle forhold, der retter sig mod medarbejderne og de faglige organisationer, mens brancheforeningerne, Finansrådet, Forsikring & Pension, Realkreditrådet og Realkreditforeningen, tager sig af forretningsdrift og kommunikation til medier og kunder.

Konfliktfriholdesaftale på finansområdet

Forberedelserne følger den aftalte tidsplan for de kommende overenskomstforhandlinger og tager udgangspunkt i "Vejledning om konfliktfriholdelse", som er aftalt mellem Finansforbundet og FA. Den aftale sikrer, at der på den ene side er mulighed for at gennemføre en effektiv konflikt på pengeinstitut området, og at der på den anden side ikke sker unødigt store varige skader. Fx tillader aftalen at driften af kritiske it-applikationer kan opretholdes, og at udenlandske enheder i et vist omfang kan serviceres.

FA FINANSSEKTORENS
ARBEJDSIVERFORENING

KORT OG SPECIFIKT
FA'S REGLER OM KONFLIKT
OVERENSKOMSTFORHANDLINGERNE 2012

Virksomhederne er i begyndt at aftale, hvilke områder der skal friholdes, hvis konflikten kommer. Aftalerne regulerer, hvilke arbejdsopgaver og medarbejdere, der skal kunne fungere under en konflikt.

Aftalen om konfliktfriholdelse gælder ikke på forsikringsområdet.

Forligsmanden spiller en rolle

Hvis forligsmanden udnytter sine muligheder for at udsætte en konflikt fuldt ud, vil konflikten først kunne starte i begyndelsen af maj 2012. Skulle en landsdækkende konflikt blive en realitet i 2012, vil det være første gang i den danske finanssektors historie.

I tilfælde af en konflikt vil alle kundevedtede funktioner som filialer, pengeautomater, forretningsterminaler, netbanker og betalingskortsystemer være lukket. Konflikten vil derfor være mærkbar i samfundet og i forhold til alle typer kunder.

Færre elever og flere finansøkonomer

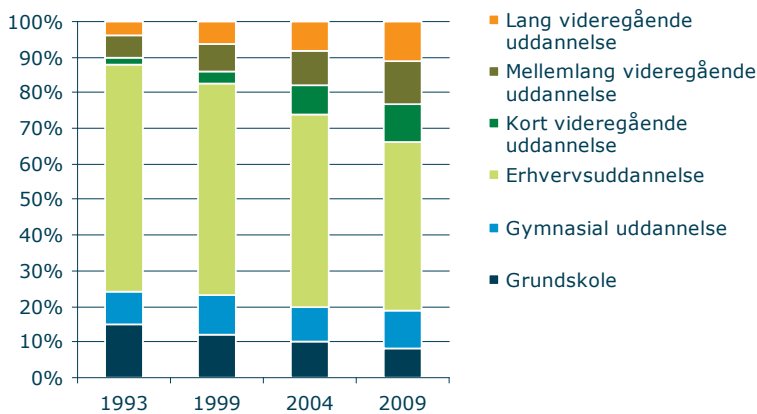
Af Michael Boas Pedersen, mbp@fanet.dk

De nye medarbejderne i den finansielle sektor er bedre uddannede, og flere og flere af de faste medarbejdere videreuddanner sig.

Uddannelsesniveaet i den finansielle sektor er støt stigende. Andelen af medarbejdere med en kortere videregående uddannelse vokser, og det samme gælder antallet af akademikere. Som konsekvens falder andelen af medarbejdere med en erhvervsuddannelse (finansuddannelsen) stærkt.

Stigende uddannelsesniveau i finanssektoren. Tallene viser procent andel

Uddannelsesniveau

Kilde: 1993-2004: Danmarks Statistik, 2009: FA strukturstatistik suppleret med uddannelseskoder fra Danmarks Statistik. Bemærk: Tabellen oplyser færdiggjorte offentlige uddannelser. Igangværende uddannelse og privat efteruddannelse er ikke inkluderet.

Flere har mere uddannelse med fra starten

Et tydeligt eksempel på det stigende uddannelsesniveau i sektoren er, at virksomhederne ansætter færre elever og i et vist omfang i stedet ansætter finansøkonomer. Det er primært bankerne og sparekasserne, der har reduceret deres indtag af elever. Elevtilgangen til forsikringselskaberne er ikke faldet så meget som indenfor pengeinstitut og realkredit.

Flere videreuddanner sig

Den anden væsentligste årsag til det stigende uddannelsesniveau er, at flere end tidligere videreuddanner sig via enten Akademiuddannelsen i Finansiell Rådgivning eller HD 1. del.

Flere og flere vælger at læse videre på HD 2. del, hvor antallet af studerende på HD 2. del i Finansiering og HD 2. del i Finansiell Rådgivning er steget gennem de sidste seks år.

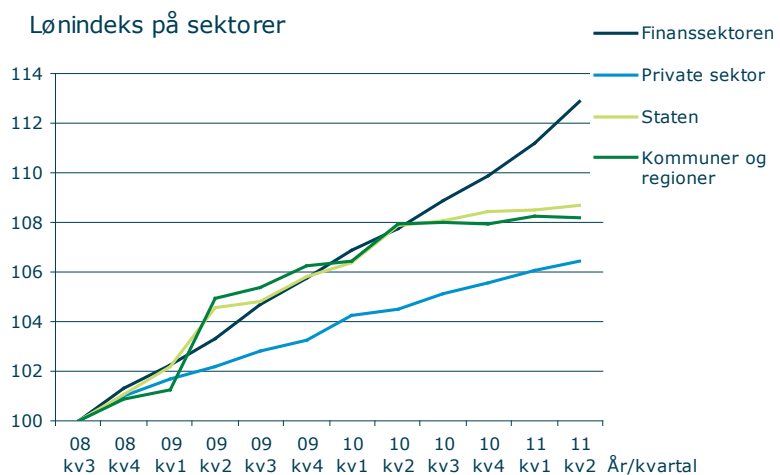
Finanssektoren lønførende i tre år

Af Anne Mette Skousen, ams@fanet.dk

I godt tre år har de ansatte i finanssektoren nydt godt af lønstigninger, der har været markant højere end i den private sektor.

De finansansattes lønstigninger overhalede det øvrige private arbejdsmarked i 1. kvartal 2008 og har hvert kvartal siden ligget mellem en og tre procent over stigningerne i den private sektor. Ved udgangen af 2. kvartal 2011 var finanssektorens lønninger steget 13 procent over tre år, mens den private sektors lønninger kun var steget 6,5 procent.

Også i forhold til den offentlige sektor har lønudviklingen siden indgangen til 2010 været højere. Efter 2. kvartal i år er lønstigningerne i den offentlige sektor under en procent og lønninger er på tre år steget godt 8 procent.

Kilde: Danmarks Statistik. Index 100 pr. 3. kvartal 2008

De kraftige lønstigninger skyldes flere forhold. Først og fremmest førte forhandlingerne i 2008 til centralt aftalte lønstigninger på mellem 3,7 og 4 procent. Ved overenskomstforlængelsen sidste år blev lønreguleringen rykket frem til april 2011 i stedet for som sædvanlig 1. juli. Den høje lønstigning i 2. kvartal i år er en kombination af to reguleringer. Lønudviklingen falder derfor i næste kvartal.

En anden del af stigningerne skyldes de 1,6 og 1,7 procent, der udløses, når medarbejderne stiger i anciennitet. Den automatik gælder for ca. en fjerdedel af de ansatte i sektoren. Dertil kommer automatiske lønstigninger til medarbejdere, der afslutter en uddannelse.

Beskæftigelsen nu på samme niveau som før finanskrisen

Efter nogle få år med stigende beskæftigelse falder antallet af ansatte nu, og samlet set er beskæftigelsen nu på samme niveau, som da finanskrisen satte ind i 2007.

FA's medlemsvirksomheder havde i juni 2011 godt 67.000 ansatte. Penge- og real-kreditsektoren havde et fald på omkring 1.000 i forhold til juni 2010, hvoraf langt de fleste forlod deres job ved naturlig afgang. På forsikringsområdet er beskæftigelsen stort set uændret.

Medarbejderne dygtiggør sig bag skrivebordet

Af Kirsten Lemming-Christensen, klc@fanet.dk

De finansielle virksomheder bruger langt flere penge på at efteruddanne og videreuddanne deres medarbejdere end andre private virksomheder. De ansattes kompetencer er øget markant

Dygtige og kompetente medarbejdere bliver i stadig højere grad en del af virksomhedernes konkurrenceevne, og meget tyder på, at den finansielle sektor er den branche i den private sektor, der bruger flest penge og ressourcer på at videreuddanne deres medarbejdere.

Virksomhederne bruger flere penge på at uddanne

Tal fra Danmarks Statistik om den private sektors øvrige arbejdsomkostninger viser, at den private sektor som helhed i gennemsnit har direkte uddannelsesomkostninger til medarbejderne på 1,91 kr. pr. præsteret arbejdstime. Ser man alene på den finansielle sektor er forbruget nærmest dobbelt så højt, nemlig 3,68 kr. pr. time. Det giver et fingerpeg om, at virksomhederne i den finansielle sektor prioriterer veluddannede medarbejdere højt.

Virksomhederne bruger arbejdstid på at uddanne medarbejdere

Statistikken viser imidlertid ikke det fulde billede. Den arbejdstid, medarbejdere bruger på efteruddannelse, indgår slet ikke i tallene. Statistikken måler nemlig kun omkostningerne til kursusafgifter, transport, ophold, honorarer til eksterne undervisere, uddannelsesmaterialer og omkostninger til interne uddannelsesafdelinger. Men den tid er forbi, hvor efteruddannelse kun bestod af et to dages ophold på en kursusjendom og så tilbage til skrivebordet. I dag bliver medarbejderne faktisk langt oftere bag skrivebordet og uddanner sig via e-learning eller via sidemandsoplæring, coaching eller netværk. Og den tid bliver ikke registreret.

Samfundet stiller større krav

Selvom der er en vis usikkerhed om, hvor meget tid der bruges på uddannelse, og hvor mange der bruger uddannelse, er der ikke gran af tvivl om, at de ansattes kompetencer er øget markant. Det formelle uddannelsesniveau via det offentlige uddannelsesystem er højnet og de praktiske kompetencer er udviklet via private uddannelser, kurser, e-læring m.v. Alt sammen nødvendigt for at virksomhederne kan leve op til de stigende krav til medarbejdernes kompetencer, som fx certificering og mere regulering medfører.

Nyt fra FA

Ændringer i medlemskredsen

Indmeldelser

- Situs Nordic Services ApS pr. 1. juni 2011
- Fjordbank Mors af 2011 A/S pr. 27. juni 2011
- Tryg Garantiforsikring A/S pr. 1. juli 2011
- Sparinvest Group Services A/S pr. 1. september 2011

Udmeldelser

- Fjordbank Mors A/S pr. 27. juni 2011
- EIK Bank Danmark 2010 A/S pr. 30. juni 2011. Fusioneret med Sparekassen Lolland
- EBH Bank A/S pr. 30. juni 2011
- Sparekassen Midtjylland pr. 30. juni 2011. Fusioneret med Sparekassen Himmerland
- Sammenslutningen Danske Andelskasser pr. 30. juni 2011. Fusioneret med Danske Andelskassers Bank.
- Sparekassen Midtjylland pr. 31. juli 2011. Fusioneret med Sparekassen Djursland
- SAXO E*BANK A/S pr. 31. juli 2011. Fusioneret med Brørup Sparekasse
- Ryslinge Andelskasse pr. 31. august 2011. Fusioneret med Sparekassen Faaborg
- Sparinvest Holding SE pr. 30. september 2011

Navneændringer

- Nova Bank Fyn A/S til FS Bank A/S
- Pantebrevsselskabet af 2. juni 2009 A/S til FS Pantebrevsselskabet A/S
- Roskilde Bank A/S til FS Finans A/S
- Brørup Sparekasse til Saxo Privatbank A/S

Pr. 1. oktober 2011 har FA 214 medlemmer fordelt på 157 pengeinstitutter, 10 real- og kreditinstitutter og 47 forsikringsvirksomheder.

Medlemsvirksomhederne har med opgørelsesdato pr. 1. juni 2011 eller senere optagelsesdato i alt 67.046 medarbejdere, idet der dog på nuværende tidspunkt ikke er medarbejderantal for de senest optagne medlemmer.

Medlemsmøder i november

Der holdes medlemsmøder den 14. november 2011 i FA og den 21. november 2011 på Hotel Munkebjerg, Vejle. Den foreløbige dagsorden for møderne er om formiddagen: OK12, beskæftigelsesudviklingen og om eftermiddagen er dagsordenen: Akademiuddannelsen og de fremtidige administrative procedurer i virksomhederne. Tilmelding til disse møder kan ske på FA's hjemmeside, uddannelse, HR-kurser.

FINANSSEKTORENS
ARBEJDSGIVERFORENING

AMALIEGADE 7
1256 KØBENHAVN K

TELEFON +45 3391 4700
FAX +45 3391 1766
WWW.FANET.DK

